Új útszakasz

Az óév utolsó munkanapján, szombaton átadták a forgalomnak a 4-es számú országos főközlekedési út újfehértói szakaszát. Az új útszakasz építésére 12,5 millió forintot költöttek, s azt az eredeti határidő előtt egy évvel adták át rendeltetésének.

Szépen fejlődnek a hármasikrek

Szépen fejlődnek a Debreceni Orvostudományi Egyetem szülészeti klinikáján a hajdúsági leány-hármasikrek. Mint hírül adtuk, december 14-én Rubos Józsefné, a Hajdú-Bihar megyei Fülöp község lakosa három kislánynak adott életet. Rubosné háztartásbeli, férje pedig segédmunkás és ahol laknak, azon a tanyarészen nincs villany.

A TITÁSZ dolgozói vállalták, hogy elvezetik házukba a villanyt. Más kellemes meglepetés is érte őket: szombaton küldöttség kereste fel a Debreceni Orvostudományi Egyetem szülészeti klinikáján a hármasikrek édesanyját, s a Hajdú-Bihar megyei tanács végrehajtó bizottsága nevében ötezer forintos betétkönyvet nyújtottak át a hármasikrek részére. A Nőtanács képviselője újévi ajándékcsomaggal lepte meg az újszülötteket.

Munka a város alatt

Az épülő főgyűjtőcsatorna átszeli Szegedet

Egy város közművesítése korszerűségének fokmérőjéhez tartozik a csapadék-, talaj- és szennyvizek elvezetésének megoldása is. Szeged e tekintetben az utóbbi években annyit fejlődött, mint azelőtt évtizedeken át sem. Hirtelen záporok Móraváros, Rókus és Felsőváros egyes területeit úgy megáztatták azelőtt, hogy a gyerekek az utcákon teknőkbe ülve csónakáztak az úttestet, járdákat borító, lábszárig érő vízben. Az úgynevezett periódusos nedves esztendőkben pedig a talajvíz szorongatta a városrészeket. Hogy erről a tényről már múlt időben beszélhetünk, az nagy anyagi ráfordításába került a Szeged megyei jogú városi tanácsnak. Ehhez természetesen erejükhöz mérten hozzájárultak a kerületi tanácsok is.

A vizeket elvezető, már meglevő vagy építés alatt álló csatornarendszerekről beszélgettünk Tóth Józseffel, a Szeged m. j. városi tanács építési és közlekedési osztályának vezetőjével. Arról tájékoztatott, hogy a zápor- és talajvizek most már akadálytalanul leszaladnak azon a nyílt szelvényű, sok kilométer hosszú csatornán, amely a Szabadkai úttól a város határán levő Holt-Tiszába torkollik, majd a gyálai átemelő szivattyúműig vezet. Ezekkel a vizekkel tehát boldogulunk már esztendők óta.

Többször írtunk lapunkban a móravárosi—rókusi főgyűjtőcsatorna építéséről, amely több éves program keretében valósul meg. Hogy ezzel a „csendes" munkával hol tartanak már, erről érdeklődtünk. Az elnevezés, hogy „csendes", találó is addig, amíg a szakaszokon a kubikosok dolgoznak. Amikor azonban zsaluznak, majd a betonkeverő gépek munkálkodnak, annál zajosabb a munkahely, mert a nagyméretű, 190—270 centiméter átmérőjű körszelvényeket kijelölt helyükre ágyazzák, azaz a helyszínen gyártják. E főgyűjtő elnevezése viszont úgy pontos, hogy a munkával a Vértanúk terétől Rókuson túlra, az északi városrészig érnek majd, a József Attila és a Csongrádi sugárutak közötti területre, ahol a tervek szerint 5 ezer lakásos új lakótelep épül a következő években.

E hosszú szakasz zárt főgyűjtő csatornájának elkészítése 132 millió forintba kerül. S hozzá jön majd 47 millió forintból egy úgynevezett alsó szakasz megépítése is a Vértanúk terétől a gyálai átemelőig, amely szennyvíztisztító berendezéssel párosul. A nagyszabású munkával jelenleg a Vértanúk terénél egy osztómű és csatornaszakasz építésénél tartanak, közvetlenül a Gólya utcánál. Az eddig befektettt milliók a Szegedi Víz- és Csatornamű Vállalat építtetésében éppen ezért csak részmunkát tükröznek. A kivitelező a Kelet-magyarországi Vízépítő Vállalat.

A főgyűjtő csatorna tehát átszeli Szegedet a föld alatt. S hogyan kapcsolódnak ehhez a városrészek? Egyrészt úgy, hogy a régi csatornarendszereket tehermentesíti, másrészt a külső nyugati ipari övezet szennyvize is az új főcsatornába torkollik majd egy mellékágról. A Vértanúk terénél tartó munkákkal egy időben ugyanis folyik a Dorozsmai úti és az E 5-ös út elágazásánál egy vízátemelő mű életre hívása a Csongrád megyei Állami Építőipari Vállalat kivitelezésében.

Ha majd ott tartunk, hogy az új főgyűjtő csatorna megkezdi szerepét, s az alsó szakasz kiépítése még várat magára, akkor a nehezén már túljutunk. A Vértanúk terénél épülő osztómű ugyanis már végig tudja majd működtetni az új főgyűjtő csatornát, mert a lefutó vizeket átmenetileg a gyermekklinikánál levő tiszai átemelő szivattyútelepre tereli. Erre az osztóműre még más szerep is vár: a tízezer lakossal számoló, leendő nyugati városrész szennyvizének elvezetése. S a Szeged megyei jogú városi tanács végrehajtó bizottsága és az Építési és Városfejlesztési Minisztérium együttesen — mint lapunk tegnapi számában jelentettük — nyilvános tervpályázatot hirdetett e városrész rendezésére.

Íme, ilyen szerepek várnak a „csendes", de jelentőségében nagy fontosságú főgyűjtő csatornára, amely nem is olyan csendes, mint inkább nehéz, szívós munkával halad előre a város alatt.

L. F.

A tizennyolcadik zárszámadás

Fodor István, a szegedi Haladás Termelőszövetkezet elnöke 1950-ben vállalta tisztségét. Nagy idő. Könnyebb, nehezebb esztendőkkel. Sokat lehetne beszélni róla.

A major helyén semmi se volt. Földek. Akkor vettek egy górét az „Ifjú Gárdától". Felépítették, alá hízónak valókat tettek. Ősszel meg „beköltözhettek". Egy tehénnel fordultak az új esztendőre.

— Megmondom azt is, milyen tehénnel. A papoktól került hozzánk. Jó tehén volt, csak egy kicsit koros.

Szűken és bőven

Az évek nem mindig egyformán fizettek. A föld se hálálta meg a munkát. Volt, amikor bőven termett, volt amikor szűkösebbre sikerült az esztendő.

Idén tavasszal sokat ígért a búza. Kimentek határszemlére. Álltak a tábla szélén. Akkor így szólt az elnök:

— Ilyen búzánk még sohasem volt.

Nyáron ez a tábla egy mázsát adott holdanként. Ilyen a paraszti sors. Ez is a „gazdálkodás".

— Hiába akartunk mindent csinálni. Tíz hétig nem volt itt eső. Csak a szárazság, aszály.

Hát ez volt az idén. Meg a víz.

A víz

— Sokszor bántott már bennünket. A Maros, a Tisza magas vízállása miatt benyalt a mi földjeinkre. Körben vagyunk vízzel. Felét nem tudtuk hasznosítani. Volt már olyan esztendő, hogy vadrepce sárgállott a táblákon. Rossz azt olyankor látni.

A „Haladás"-ban még júniusban vetették a kukoricát. Az időnek még nem parancsol az ember.

Az ötvenes évek derekán egymást követően négy esztendőben sújtotta a szövetkezetet a belvíz. És most az utóbbi három évben.

— Nagy vízkárunk van. Kettő és fél millió forint. Ez nehezíti a mostani zárszámadást. Jó hírű a gazdaság, a tagok megszokták már, mindig rendesen, emberségesen, jól fizetünk. Így akarjuk most is.

Az elnök, Fodor István ül az asztala mellett. Megigazítja szemüvegét. Bontja a postát. Gyorsan futja át a leveleket, közben intézkedik. Gyakorlatiasan, megfontoltan adja tanácsait.

— Volt ez másként is. Jól emlékszem, egyszer Rakonczai Mihály éjjeliőr bejött hozzám. S mondta: Pista, gyere, fejd meg a teheneket. Berugott a tehenész. Mit tehettem? Fejtem.

Mivel gyarapodnak

Ez a zárszámadás az emberé is. A tizennyolcadik. Elindulni a szövetkezettel, a semmivel, s eljutni a megbecsüléséig, a megerősödésig. Nagy út. A szegedi Haladás Termelőszövetkezetnek még nem volt mérleghiánya. Igaz, jártak nehezebb esztendők, amikor 12 forintot ért egy munkaegység. Év végén visszafelé tartozott a szövetkezeti tag. A közös kasszába.

A leltározást befejezték. Kilenc brigád működött. Felmérték a vagyont, az állóeszközöket, a forgóeszközöket. Mivel gyarapodtak az idén? A munka nem állt meg. Rózsatöveket exportálnak Olaszországba. Két és fél millió forintot árultak ebből. Nagyobbrészt nyugati országokba küldték az árut, Finnországba, Hollandiába, az NSZK-ba. Jó partner a Szovjetunió is. Most Jugoszlávia érdeklődik. Nem lenne rossz üzlet, Belgrádban árusítani a rózsákat. Talán az új mechanizmus lehetőséget ad rá.

— A dísznövénytermesztés sokat segített. Nem érte elemi csapás, 150 százalékon felül teljesítette a tervet. De ez még nem elég. Hiszen közel 30 millió forint az éves bruttó bevételi tervünk. Nagyon nagy összeg.

A Termelőszövetkezetek Területi Szövetsége felmérte már több szövetkezetben a belvízkárokat és arra az elhatározásra jutott, valahogyan segíteni kell ezeknek a közös gazdaságoknak. A „Haladás"-nak is. Hiszen évről évre azonos területeket sújt a víz, nem elég, hogy jelentős többmilliós „bevételkiesést" okoz, de nagymértékben romlik a termőtalaj is. A rendeletektől eltérően, ezeknek a szövetkezeteknek a jövedelemtől függetlenül ki kellene fizetni az ilyen esetben járó állami támogatást.

— Mi számítunk erre a pénzre. A zárszámadásunkból csak ez hiányzik. Négyszázötven ember kenyeréről van szó.

Nehéz a leltár. S felelősségteljes. A tizennyolcadik zárszámadásnak sem szabad rosszul sikerednie.

Sz. Lukács Imre

Egyfelé mentek — egyikük nem ért haza

A halálos baleset újrajátszása a helyszínen ugyanolyan sötétben zajlik le, mint amilyenben valóban megtörtént.

— Ha már írni akar róla, legalább nevek nélkül tegye — mondta még a kocsiban Kosóczki, aki értem jött a szerkesztőséghez, és az ügyvédjét, dr. Kovács Bélát vette volna fel útközben.

— Amit ebből vállalnia kell, azt úgysem lehet eltussolni — mondtam és tekintetemmel tovább meredtem az útra. Eszembe jutott, hogy az áldozat munkahelyén olyasmiről beszéltek, hogy a hatóságok el akarják kenni a felelősséget. Azt is hangoztatták, hogy megboldogult munkatársuk nagyon is jól ismerte a KRESZ-t. Az ügyvéd, aki szintén vezet gépkocsit, taxival hamarabb kiért a tett színhelyére, mint mi.

A „fekete" úttest

Az E—5-ös úton, közvetlenül a vágóhíd előtt, a város határán jóval belül épp olyan gyér a lámpák fénye, mint akkor, amikor permetszerűen nedves volt a levegő, nem ködös, de valami szitált. Két lámpa között épp olyan „fekete" az úttest, mint amikor a 35 éves Magyari Gyula kerékpározott az estében, hogy hazaérjen ságváritelepi lakására, a Bódi Vera utca 32. szám alá. Hiába igyekezett, sosem ért többet haza. Halálra csapta Wartburg kocsijával Kosóczki János, aki szintén hazafelé tartott, csak valamivel idébb, a Martonosi utca 22-be.

A CP 26—18-as rendszámú „halálos" Wartburgba most dr. Kósa Ferenc igazságügyi orvosszakértő és dr. Oláh Miklós szemész szakorvos, adjunktusok ülnek. A volánt pedig Ambrus Ignác igazságügyi és gépjárműszakértő veszi kézbe, aki a balesetet követően egyeztette a gépkocsin és a kerékpáron talált rongálódásokat is.

A két lámpa közötti árnyékos foltban egy alkalmi szereplő karikázik egy kölcsönkért, hátsó világítás nélküli kerékpáron, mint amilyenen az áldozat hajtott. Mögötte 40 kilométeres óránkénti sebességgel és városi világítással Ambrus Ignác vezeti á kocsit.

Hirtelen egy szándékosan „belejátszó" és szembejövő gépjármű reflektora felcsapódó fénycsóvájába kerül, mint Kosóczki is akkor. A hirtelen „vakság"-gal ezúttal meglehet állni féktávolságon belül. Az újrajátszás sikerült, de az ismétlés ezúttal a meggyőződést, az elérhető pontosságot szolgálja.

Majdnem újabb áldozat

Miközben mindenki visszamegy a helyére, a felszabadult „terepre" behajt egy kerékpáros. Hátán fél kézzel egy nagy kosarat fog. Kerékpárján hátsó világítás nincs, csak első, amelynek a fényét nem érzékeli egy mögötte haladó gépkocsi vezetője. Akik ezt látjuk, szinte meghűl bennünk a vér. A kerékpáros hajszál híján ússza meg, hogy elüssék. A lámpák alatt ugyanis először minket látott a gépkocsi vezetője, s azért lett óvatos. Csak az utolsó pillanatban tudta elkerülni a kerékpárost, aki szólintgatásunkra is úgy hajtott, mint aki se lát, se hall.

Ha tudta volna, hogy mit és miért játszanak újra, talán gyalog ballag a járdán haza és nem ül kerékpárra este, hátsó világítás nélkül.

Jó szemekkel

A többszöri újrajátszás csak megerősítette, a szakértők előző vizsgálatát. Kosóczki mindkét szemének látásélessége azonos. Színlátása jó, tájékozódási látótere teljes. Gépkocsijából 40 kilométeres sebességgel és városi világítással nem lehetett látni a hátsó lámpa nélkül haladó kerékpárost, ha egy szembejövő gépjármű a reflektorát éppen akkor villantotta fel. Tompított fényszóróval közlekedve azonban észlelni kellett volna a kerékpárost, miután Kosóczki kikerült az állítólagos szembejövő gépjármű reflektorának fénycsóvájából. A kerékpáron viszont a hátsó vörös fényt még városi világítással is észlelni kellett volna.

A tragikus pillanatban

A szemtanúk, a kerékpárjával a másik oldalon gyalogosan haladó Katona Lajosné, Homok utca 10. és a Kosóczki mellett a kocsiban utazó és szintén gépkocsivezető Kiss Miklós, Palánki sor 9. szám alatti lakosok is gépbe mondták vallomásukat. A kocsi csattanását a kerékpárral jól hallotta Katonáné, aztán látta a szomorú következményt is.

A tragikus pillanatban Kiss Miklós ugyanazt élte át, mint Kosóczki, aki nem kezdő gépkocsivezető. Háromszázezer kilométer van mögötte baleset nélkül, most mégis vétkes: látásához mérten gyorsabban haladt, s ezzel kioltotta egy ember életét.

Lődi Ferenc

Sugaras alkonyat

Fiatal munkáslány tekinget körül a bőrszagú, csupapolc raktárban. Odajön Némethi Kálmánhoz.

— Fekete velur kellene, Kálmán bácsi!

A kislány elsiet a szabászat irányába a villámgyorsan kiválasztott fekete bőrdarab-tekercsekkel. Én pedig tovább hallgatom a derűs tekintetű, ősz férfit.

Jóízűen, érdekesen beszél Kálmán bácsi, aki nagytekintélyű mestere ennek a szakmának még most, nyugdíjas korában is. Nem látszik meg rajta, hogy közelíti a hetven esztendőt. Annál inkább a raktárbeli renden a keze munkája! Feliratokkal jelzett ládákban sorjáznak a legkülönfélébb bőrdarabok; valaha egyenest a hulladékba kerültek, most azonban ez a két dolgos kéz még alaposan „megrostálja" őket.

A két dolgos kezet sok évtizedes tapasztalat vezérli fáradhatalanul. Ránézésre, fogásra „megmondja" az a bőr a jártas szemnek, ujjnak, mire használható még; Kálmán bácsi eszerint rakja rendbe őket. Ha aztán valamilyen fajtára szükség van, itt akárki megtalálhatja, mint az előbb a szabászatiak küldötte. Jelentékeny megtakarítás ez a Minőségi Cipőgyár szegedi üzemének, kevesebb kerül a hulladékba, teljesebb az anyagfelhasználás.

— Engem a munka soha nem fárasztott el, a dolog nélkül töltött idő sokkal inkább — mondja Kálmán bácsi, aki, mivel tevékenyen él, csak hírből ismeri az úgynevezett nyugdíjas betegséget.

Az egykori anyagmester, minőségi átvevő szíves-örömest jön be hetenként két alkalommal a Moszkvai körúti üzembe. Az egészség is megjárná, csak a „csikók", vagyishát a lábak ne makrancoskodnának néha, mint épp ma is.

De hogyisne menne szívesen olyan helyre az ember, ahol élete jelentős részét töltötte szorgoskodva, s ahol derűs kedélyéért, szaktudásáért, segítőkész emberségéért szívükbe zárták a munkatársak. Meg aztán a régi tanítványokkal is találkozhat ilyenkor. Radics János például, a főraktáros tőle tanulta sok évvel ezelőtt a szakmát. S még jó néhányan vannak a gyárban, a városban, akik a mesterfokú szakismeret révén ma vezető beosztást töltenek be az iparban, s tisztelettel, szeretettel veszik körül régi mesterüket.

Velük is olyanformán büszkélkedik Kálmán bácsi, mintha a fiai volnának. Hát még a családjára milyen büszke, milyen örömmel beszél a gyerekekről, akik hivatásukban szép sikereket értek el, az unokákról, akik már maguk is a pályakezdésnél vagy még előbb tartanak; no meg a család szemefényéről, a kis dédunokáról.

Élete párja mellett, családja körében nem ritka vendég az öröm Kálmán bácsinál; megszépíti, bearanyozza öregkorát. De a szép emberi örömök közé tartozik a tevékenykedés öröme is; annak a tudata, hogy szükség van rá, hívják, várják és szeretik a cipőgyáriak.

Simai Mihály

Új kórház

Hatvanban szombaton befejezték a 452 ágyas új kórház műszaki átadását. A Zagyva-partján elhelyezett impozáns intézményt 97 millió forintos költséggel építették. Kilenc emeletén 12 osztály kapott helyet, ahol egyszerre 452 beteget kezelhetnek.

A „Szeged" évadzárása

Sikerekben gazdag évet zárt az ÉDOSZ „Szeged" néptáncegyüttes. A táncosok, népi- és citerazenekar idei fellépéseiről, színvonalas produkcióiról számolt be Jäger Ferró, az együttes vezetője tegnap este az ÉDOSZ-osok évadzáró közgyűlésén a Csongrád megyei Hűtőipari Vállalat Tisza-parti klubtermében. Az évadzáró gyűlés végén baráti hangulatú összejövetelen ajándékokkal kedveskedtek egymásnak az együttes tagjai.